

verligen ytrat; och derföre måste jag nämna mitt tvifvel, om jag någonsin klandrat den sidan» 370 gjorda identifieringen af politisk frihet med medvetandet derom. I fall jag i detta hänseende verkligen tillåtit mig någon anmärkning, gälde denna endast din underlåtenhet att sjelf påminna om sammanhanget mellan sidan» 330 och sidan» 370. Ty det, hvars förtydligande gör sig så mycket besvär, nemligen att nationalandans utveckling och höjande äro den säkraste och viktigaste frukten af de politiska rättigheternas utsträckande till ett större antal, är verkligen icke, såsom du synes tro, någon nyhet. Hemligheten är
10 längesedan, om jag ej alldeles missminner mig, yppad af en så populär författare som Heeren.

Din stora förmåga och din rena vilja har jag ej bestridt; men hvad i din bok efter min tanka är falskt, ämnar jag ärligt, när tillfälle dertill gifves, angripa. Detta kan jag göra utan att glömma, det du derpå nedlagt nio månader i skriftställaremöda, samt flera års föregående studier. Jag har sjelf efter min förmåga många år arbetat äfven i dessa ämnen, och jag vågar tillägga, det jag ej heller sparat krafterna. Jag kan således till fullo uppskatta ansträngningars värde, och anser den för
20 hvars mans niding, som lättsinnigt eller föraktligt behandlar frukten af ett redligt sträfivande. För sådan afsigt frisäger mig ock mitt samvete. Jag aktar dig och ditt arbete kanske högre, än mången, som för politiska afsigter prisar den ena och det andra utan all inskränkning. Lef väl och glöm ej din

redlige vän
P. E. Bergfalk

Stockholm d. 16 Junii 1843.

30

76 C. A. SNELLMAN - J. V. SNELLMAN 23.VI 1843
HUB, JVS handskriftssamling

Christinestad den 23 Junii 1843.

Hulda Broder!

Dina begge Broderlige brefv har jag haft glädjen emottaga, jemte dina
40 Arbeten med Petenkinn för hvilka alla jag hjärteligen tackar Dig.

Det förra brefvet, ej mindre än åtskilliga rygten gåfvo mig anledning till glada förhoppningar, hvilka jag hela tiden ifrigt väntat skulle realisera sig - detta har hufvudsakligen föranledt att jag uppskjutit besvarandet af första brefvet, nemligen hoppet att efter en lyckligare vändning af Ditt Öde; och en förhoppningsfull framtid få frambara, mitt! deltagande.

Oförmodat, och smärtande, war därföre det sednares innehåll, ej såsom jag skulle trodt dig komma till Kuopio, utan alltid lefvande i
50 bättre förhoppningar.

Älskade Broder huru onödig war ej ditt Sjelfvförswar hos mig - ehuru inskränkt än mina kunskaper, och omdömmesförmåga är har jag dock länge anat, wad som hindrade din fortkomst, - nemligen det, som bordt befordra den.

Huru ljuft det wore, att före min hädanfärd få höra att Du i Sw^{er}ige erhållit hwad fädralandet bordt gifva. - Monne det ej är bättre då, än

om Du stadnat här, ty en kan dock föga, intet uträtta, där alla, i synnerhet de förnämsta, smilande böija sig under oket. – Jag har ehuru litet jag hört, och sedt, Nog! för Dö nöjd i det afseendet.

Hulda Broder! troligen komma wi ej mera att i förgängelsen See hwarandra, ty jag bär i mitt bröst döden. Docktor Keppleri Skicklighet att behandla slika Sjukdomar, jemte hans outtröttliga, och nitiska Omwårdnad, har till dato hållit mig, ej alenast wid lifv utan mycket förbättrat min Hälsa – men jag känner och inseer dock att det är förbi med mig i höst eller winter.

Någon wesäntelig förändring i mitt homeur har ej, så som du befarade inträffat – jag hade fastnat för ett bandit följe, hwilka förrän de rymde hade gjordt Sig Skyldige till Oundwikeligt kroppsstraff wid hemkomsten, genom, tjufnader, inbrått i Lasten (som bestod af Win), Slagsmål, Skeppsredskapers förstörande m. m. för hvilka jag nu har proses med Rederiet – hwarefter de kommo till ett land där de uti maklighet kunna hafva ett Öfverflödande lif – som war min Olycka. i Anseende till min Oförmåga har jag måst afsäga mig gjorda Anbud af Emploj – ehuru skral skulle jag dock nu wåga på, men för närwarande finnes intet. 10

Beträffande finnancerne tjenar det intet till att jag en detali skrifver om dem, genom andras fall och Skurkar, är jag – mer än Bankrutt, i stället för för min förhoppning före hemkomsten i fjol, att wara, frii för Björnar, med par tusen Rubel, och fullt bo. 20

Gumman Swärmor är frisk, och ännu tämmeligen rask annars, men förlusten af alla sina barn, trycker henne hårdt samt Wärkar betydligt å Själskrafterne. Äfven Barnen äro Friska. – *Adjeu!* Hulda Broder, beder

August

30

77 Z. HÆGGSTRÖM – J. V. SNELLMAN 23.VI 1843
HUB, JVS handskriftssamling

Stockholm, d. 23 Juni 1843

Broder Snellman!

Gifve Gud, jag hade sjelf besvarat ditt bref af den 28 Maj och icke Pingstafonen, när jag fick det, genast skickat det till Arwidsson, att af honom besvaras, eller, rättare, Gifve Gud, jag hade från början vetat, hvad jag nu vet, och icke trott på underverk, som skulle ske på canaler och vägar, som det heter; Du hade nu, när fatalietiden den 27 eller den 28 Dennes går till ända, stått i första rummet på förslaget! – Ser Du, det hade icke varit någon trollkonst! Endast afskedet ur Rysk tjenst hade kanske varit den enda konten, ty detta hade bordt åtfölja din ansökning, för att göra den komplett och ostridig. Åtföljdt af din meritförteckning hade det gjort dina anspråk gällande, såsom hade Du tjenstgjort vid Svenskt universitet, och, efter Bergfalks förmenande skulle ingen i Lund gjort Dig första rummet stridigt, knappast Afzelius, om han sökt. – Såsom sakerna nu stå, är knappast mer något hopp; jag har just i dag af Mag. Docens Carlsten från Uppsala, som Ignell förde upp till mig, fått höra, att i Lund söker, utom Lindblom och Genberg, en Mag. Docens, som han icke kunde namngifva, men som blifvit 40 50